

Antická estetika - počátky estetického myšlení

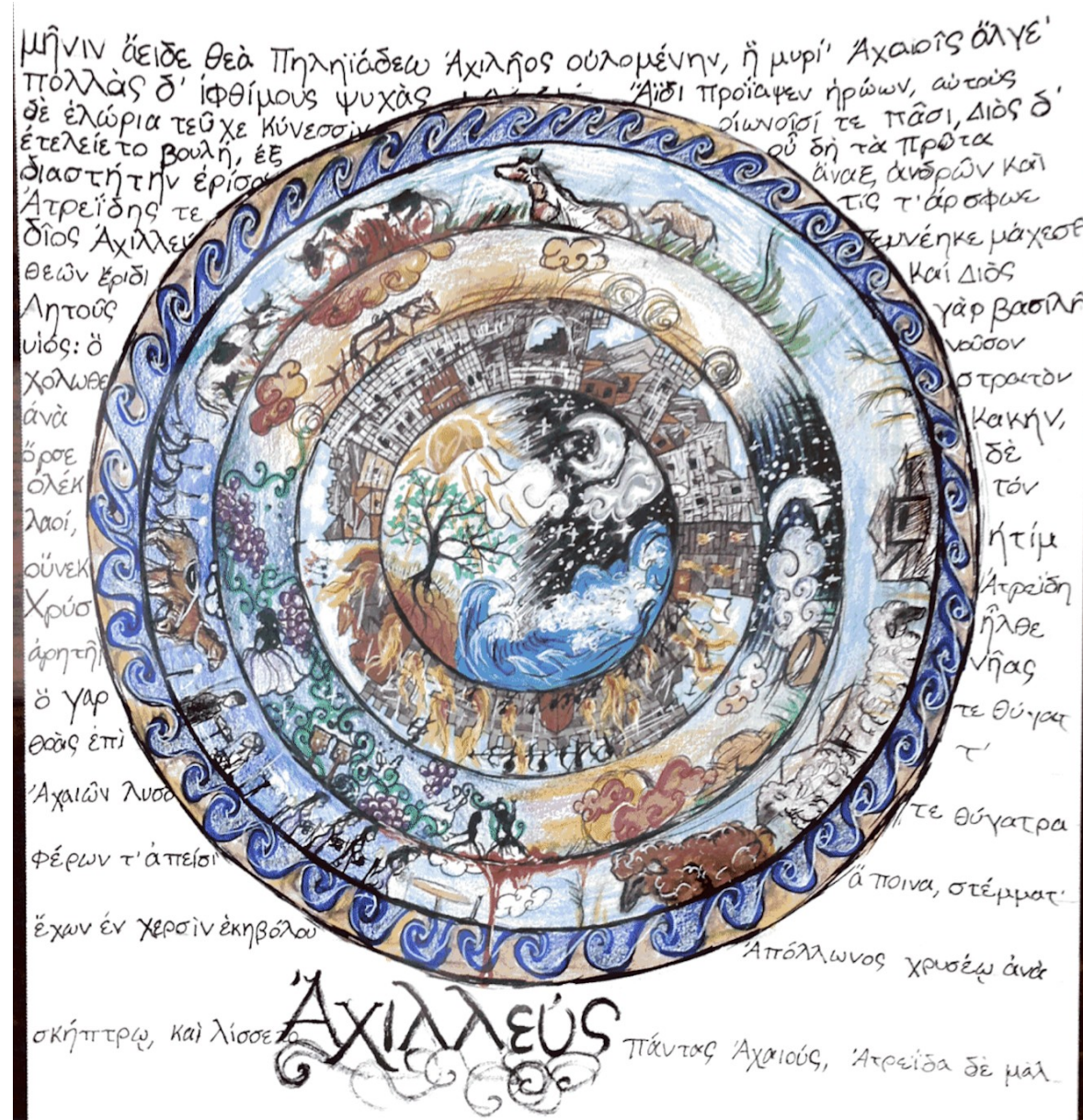
Mýtus x Logos

- **Mýtus** – od 12. st. př. n. l. do 8. stol. př. n. l.
- mýtus jako vyprávění - vyprávěn či prezentován v obrazech, epizodách, personifikacích a symbolech
- otázky týkající se původu světa a úlohy člověka v něm
- absence kritického myšlení, tvorba fikcí (antropomorfní božstva)

Příklad mýtu

- HOMÉR - 8. století př. n. l.
- dva eposy: ÍLIAS a ODYSSEA - shrnutí prapůvodního poznání o světě
- Achillův štít
- <https://www.youtube.com/watch?v=NQ62frK74u0>

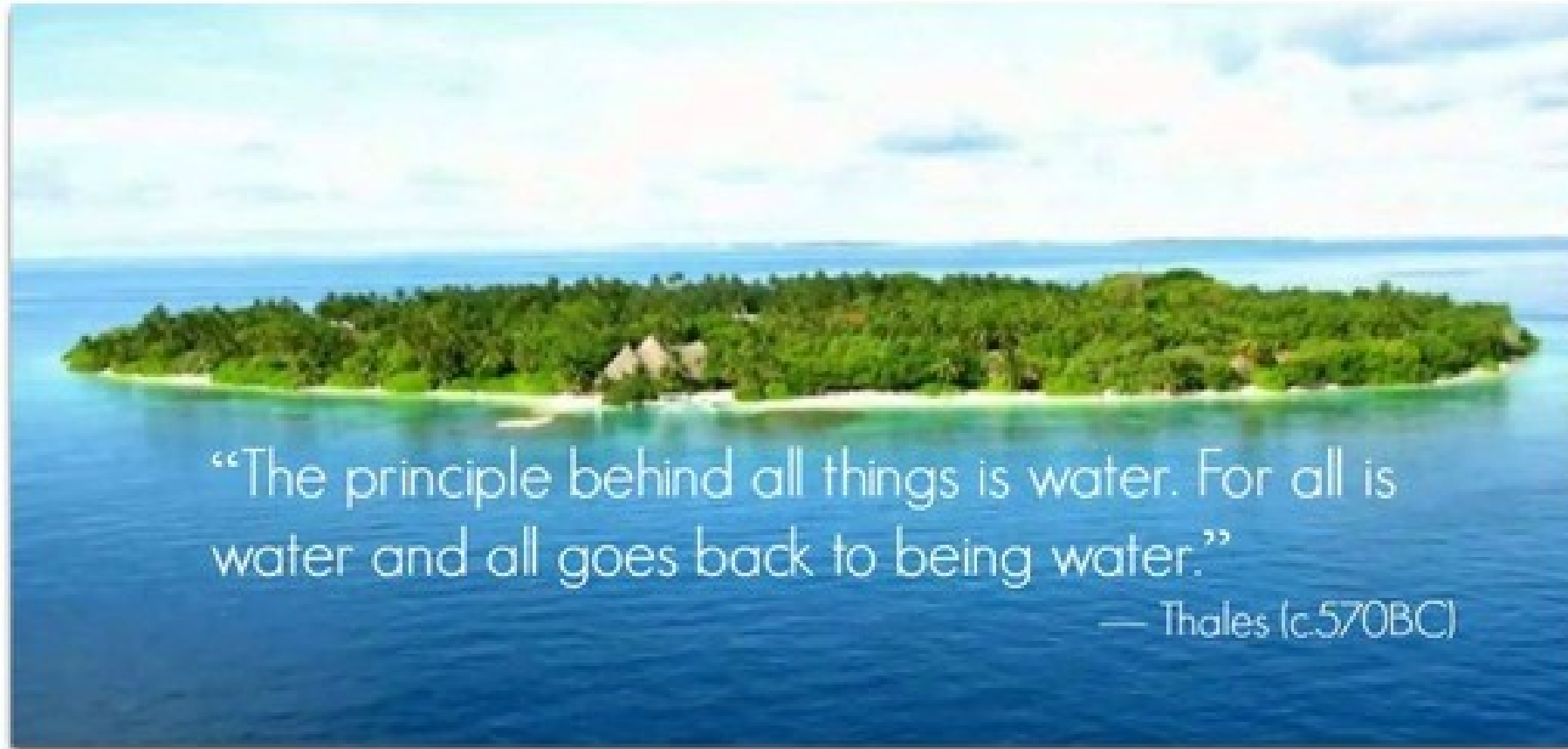
Achillův štít jako zmenšený obraz světa

Posun od mýtu k logu – 7. stol. př. n. l.

- hledání racionálních principů, jimiž lze vyložit uspořádání světa a postavení člověka v něm
- kritické zkoumání světa
- počátek filozofického myšlení
- tyto počátky jsou označovány jako presokratické období

MILÉTŠTÍ FILOSOFOVÉ PŘÍRODY (6. st. př. n. l. - Tháles z Milétu

Veškeré bytí vzniká z vody

Nejkrásnější věcí je kosmos - dílo boha

ANAXIMANDROS 611 - 546 př. n. l.

- základ světa tvoří apeiron - nekonečná, neomezená a neurčitá pralátka
- z apeironu se rodí protiklady (věci světa) a jsou do něj opět povolány
- předpokládá určitý druh evoluce, který probíhá jako střet protikladů - člověk je poslední článek tohoto řetězu

PÝTHAGORÁS 570 - 500 př.

- číslo je základem, stavebním kamenem vesmíru – má kvalitativní charakter
- harmonie světa – spočívá v tom, že je v něm vše uspořádáno podle číselných vztahů
- v číslech je skryto tajemství světa

Významy čísel od 1-10

1 - výchozí číslice - podstata, duch, mužský princip, kladná hodnota

2 - hmota, žena, zápor, svár, rozdělenost, rozpor, popření

3 - překonání rozporu, láska

4 - svět, fyzická existence

5 - jako $2+3$ - spojení, vyjádření spravedlnosti, vyvážené poměry – řád

7 - zdraví, spojení lásky a fyzického řádu

9 - jako 3×3 - absolutní spravedlnost

10 - jako $1+2+3+4$ - božský princip, plnost, naplnění, absolutno

sudá čísla jsou negativní

nejvyšším zákonem kosmu je harmonie -
hudba sfér

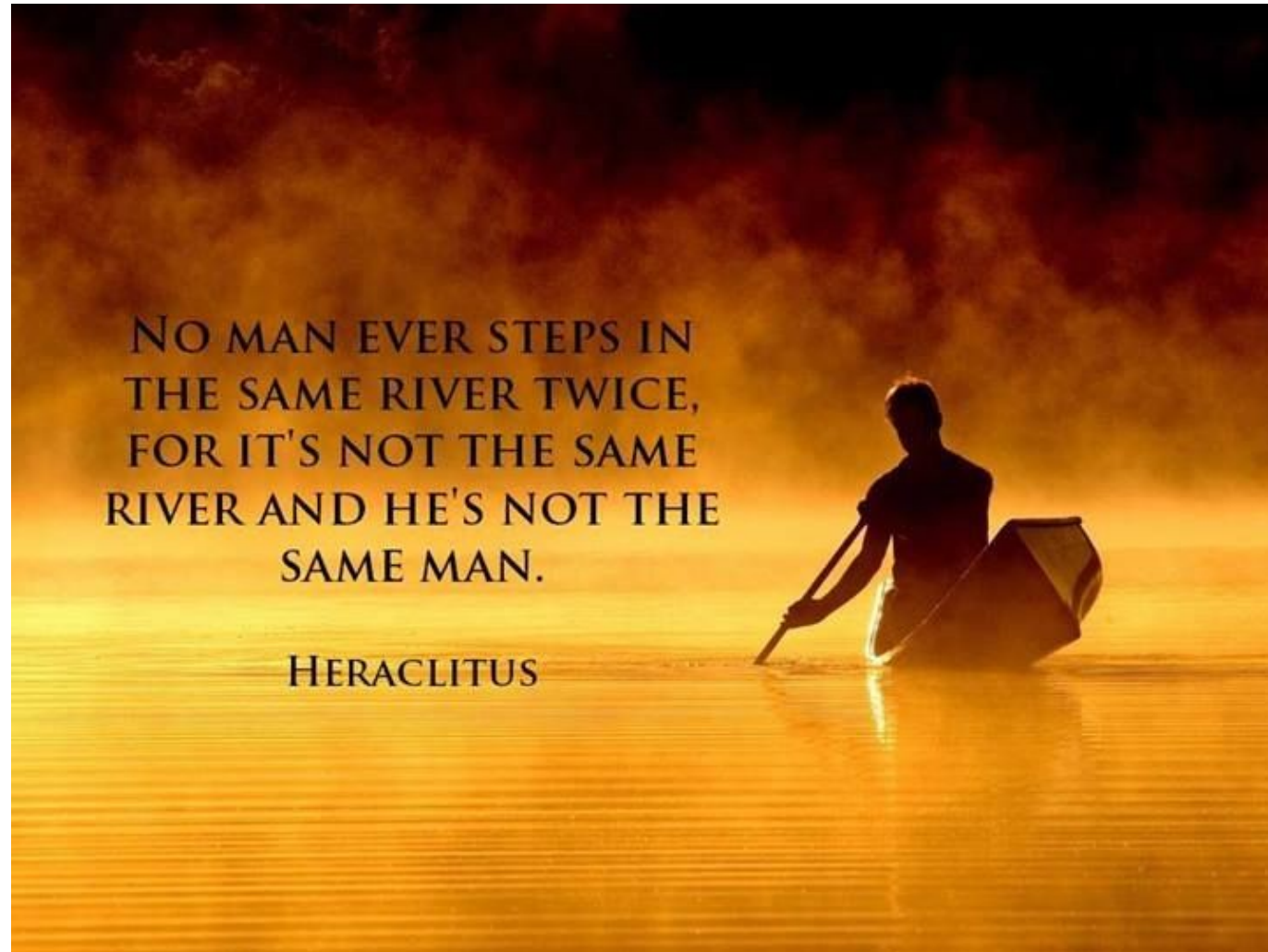
hudba sfér se odráží v umění

příklad - krása hudby, kde jsou jednotlivé tóny
harmonicky propojeny

HÉRAKLEITOS Z EFESU 540 - 480 př.
nl.

HÉRAKLEITOS Z EFESU 540 - 480 př. nl.

HÉRAKLEITOS Z EFESU 540 - 480 př. nl.

- za prapočátek všech přírodních jevů považoval oheň
- vše se mění a vše plyne, neexistuje nic trvalého
- naše pozorování krásy je relativní - smyslové vnímání není zárukou pravdivého vědění

DÉMOKRITOS 460 - 370 př. nl.

- základ světa - dva principy: atomy (plno, jsoucno) a prázdno (nejsoucno)
- atom je nejmenší, nedělitelná částice, z níž se skládá vše co je ve světě
- také duše je složena z atomů

DÉMOKRITOS 460 - 370 př. nl.

- Démokritova teorie poznání:

1- poznání temné: lidské smysly

2 - poznání pravé: rozum

teorie umění - umění je dar od boha, ale také dovednost (řemeslo)

umění vzniklo napodobováním přírody

SOFISTÉ - období 5. století př. n. l.

- ústředním předmětem jejich filosofie - člověk a společnost
- vyučovali rétoriku
- kladli důraz na formu řeči a sílu argumentů, pravda pro ně nebyla důležitá

PROTÁGORÁS 481 - 411 př. n. l.

- „Mírou všech věcí je člověk.“ „Jak se co každému jeví, takové to jest.“
- Relativismus – absolutní pravda neexistuje, o všem můžeme říct ano i ne
- relativizace pravdy, etiky i estetiky - nivelizace hodnot v tomto období
- krása je subjektivní

Kalokagathia - vnímání krásy v antice

- Hésiodos: „Milý je ten, kdo je krásný, je nemilý, krásný, kdo není.“
- ideál harmonické vyváženosti tělesné i duševní krásy
- krása nespočívá jen ve viditelných vlastnostech, ale i duchovních
- Co je krásné je i dobré. Co je ošklivé je také špatné.

Kalokagathia - inspirace pro sport i populární kulturu

